

5.3.2014

ASIA Päätös ympäristönsuojelulain 84 §:n mukaisessa hallintopakkoasiassa

ASIANOSAINEN Talvivaara Sotkamo Oy
Talvivaarantie 66
88120 Tuhkakylä
Sotkamo

TOIMINTAA KOSKEVA LUPAPÄÄTÖS JA –MÄÄRÄYKSET

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto (1.1.2010 alkaen Pohjois-Suomen aluehallintovirasto) on 29.3.2007 antanut Talvivaaran kaivostoimintaa koskien päätöksen nro 33/07/1. Ympäristöluparatkaisun alussa määrätään seuraavasti:

”Ympäristölupavirasto myöntää Talvivaara Projekti Oy:lle ympäristöluvan, joka koskee, niiltä osin kuin tällä päätöksellä ei toisin määrätä, hakemuksen mukaista ja laajuista monimetallimalmin avolouhoksista tapahtuvaa louhintaa, 1. ja 2. vaiheen kasaliuotusta, metallitehdasta, vety- ja rikkivetytehdasta, kalkin polttamoa, sivukivien läjitysalueita ja kipsisakan läjittämistä sekä muita näihin liittyviä aputoimintoja Sotkamon kunnassa ja Kajaanin kaupungissa.” Kaivostoimintaa on kiinteistöillä kiinteistötunnus 765-402-60-18 (Ruusunmaa), 765-402-60-25 (Lammashoimo), 765-402-60-26 (Perälä) ja 205-405-15-9 (Liussuo).

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 31.5.2013 päätöksellään nro 52/2013/1 myöntänyt ympäristöluvan Talvivaaran kaivoksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen käsiteltyjen jätevesien johtamisen ja siihen välittömästi liittyvien asioiden osalta. Aluehallintovirasto on muuttanut lupamääräyksistä ilmenevästi Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvan nro 33/07/1 pilaantumisen estämistä koskevaa yleistä määräystä 4 ja jätevesipäästöjä koskevia lupamääräyksiä 5, 6, 7, 8, 9 ja 12 siten, että jätevesipäästöjä rajoittavat sekä pitoisuus- että enimmäispäästörajat. Johdettavien jätevesien vuosittaista enimmäismäärää koskeva rajoitus on poistettu. Uusien määräysten mukaan metallien talteenottolaitoksen loppuneutralointilaitoksen (LONE) ylitevedet voidaan tarvittaessa johtaa pohjoisen tai eteläisen jälkikäsittely-yksikön kautta. Jälkikäsittely-yksiköt voidaan ohittaa silloin, kun jälkikäsittely ei enää paranna puhdistustulosta. Aluehallintovirastossa vireillä olevaan Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräysten tarkistamista sekä uraanin talteenottolaitoksen ympäristölupaa ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevaan hakemukseen annettavassa

päätöksessä tullaan käsittelemään tämän päätöksen voimassaolo. Aluehallintoviraston päätös ei ole lainvoimainen. Päätös on kuitenkin välittömästi täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta.

Lupamääräyksessä 7 on todettu, että ”Metallien talteenottolaitoksen prosessivedet on palautettava liuoskiertoon. Liuoskierrosta metallin talteenoton jälkeen poistettava osa vedestä on käsiteltävä vähintään nykyisellä tai sen tasoisella tekniikalla (raudan saostus ja loppuneutralointi) ja ensisijaisesti palautettava talteenottolaitoksen käyttövedeksi tai muuten käytettävä hyödyksi kaivoksen eri käyttökohteissa.”

ASIANOSAISEN KUULEMINEN JA VALVONTATOIMET

Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (jatkossa Kainuun ELY-keskus) on kirjeellään 3.1.2014 kehottanut Talvivaara Sotkamo Oy:tä (jatkossa Talvivaara) saattamaan toiminnan ympäristöluvan mukaiseen tilaan. ELY-keskus on samassa yhteydessä pyytänyt Talvivaaraa toimittamaan esityksen toimenpiteistä luvan mukaiseen tilaan pääsemiseksi 31.1.2014 mennessä. Toimenpide-esitys on saapunut Kainuun ELY-keskukselle 31.1.2014. Toimenpide-esityksessä on todettu, että raffinaattia johdettiin louhokseen yhteensä 141 400 m³ aikavälillä 19.12.2013 - 3.1.2014 ja sekundäärialueen liuosta ja valumavesiä yhteensä 175 800 m³ aikavälillä 26.12.2013 - 2.1.2014. Lisäksi toimenpide-esityksessä todettiin, että primääriliuotuksen lohkoilla 2-3 kastelussa havaittujen jäätymisongelmien vuoksi liuoskierron varotilavuudet supistuivat uudestaan ja yhtiö aloitti raffinaatin johtamisen 17.1.2014 uraanilaitoksen altaisiin ja 18.1.2014 louhokseen. Raffinaatin pumppaus lopetettiin 31.1.2014. Raffinaattia johdettiin uraanilaitoksen altaisiin yhteensä noin 28 000 m³ ja avolouhokseen noin 138 700 m³. Talvivaara on arvioinut, että louhoksessa olevan veden käsittelyyn kuluu aikaa useita vuosia riippuen muun muassa vesien poisjohtamista rajoittavista määräyksistä. Talvivaara on jättänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle hakemuksen ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräyksien tarkistamiseksi. Talvivaara tulee esittämään aluehallintovirastolle, että raffinaatin johtaminen louhokseen kirjataan uuteen ympäristölupaan sallittuna toimenpiteenä, mikäli liuoskiertojen tilanne sitä poikkeustilanteessa vaatii.

Raffinaatin johtaminen avolouhokseen on todettu Kainuun ELY-keskuksen tarkastuskäynneillä 19.12.2013, 23.12.2013, 27.12.2013, 31.12.2013 ja 3.1.2014. Tarkastuskäynneillä 27.12.2013 ja 31.1.2014 avolouhokseen on todettu johdettavan myös sekundäärialueen liuosvesiä. Tarkastuskäynnillä 22.1.2014 on todettu, että raffinaattia johdetaan avolouhokseen toistamiseen.

Kainuun ELY-keskus on ilmoittanut 11.2.2014 kuulemiskirjeellä Talvivaaralle, että se voi antaa asiassa YSL 84.1 §:n 1) kohdan

mukaisen määräyksen, jolla se valvontaviranomaisena kieltää sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla annettua määräystä toistamasta määräyksen vastaista menettelyä uhkasakon uhalla. ELY-keskus on varannut tällä kirjeellä Talvivaaralle mahdollisuuden tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Vastaus tuli toimittaa ELY-keskukselle 19.2.2014 mennessä. Vastausta ei annettu.

RIKKOMUKSET

Talvivaara on ilmoittanut Kainuun ELY-keskukselle 19.12.2013 aloittaneensa metallien talteenottolaitoksen paluuliuksen (ns. raffinaatin) johtamisen avolouhokseen. Talvivaara on toimittanut asiasta kirjallisen selvityksen 23.12.2013. Talvivaara on ilmoittanut Kainuun ELY-keskukselle 26.12.2013 aloittaneensa johtamaan avolouhokseen myös sekundäärialueen liuosta. Talvivaara on toimittanut asiasta kirjallisen selvityksen 30.12.2013.

Talvivaara on ELY-keskuksen 3.1.2014 kehotukseen antamassaan toimenpide-esityksessä 31.1.2014 todennut, että raffinaattia johdettiin louhokseen yhteensä 141 400 m³ aikavälillä 19.12.2013 - 3.1.2014 ja sekundäärialueen liuosta ja valumavesiä yhteensä 175 800 m³ aikavälillä 26.12.2013 - 2.1.2014. Lisäksi toimenpide-esityksessä todetaan, että primääriliuotuksen lohkoilla 2-3 kastelussa havaittujen jäätymisongelmien vuoksi liuoskierron varotilavuudet supistuivat uudestaan ja yhtiö aloitti raffinaatin johtamisen 17.1.2014 uraanilaitoksen altaisiin ja 18.1.2014 louhokseen. Raffinaatin pumppaus lopetettiin 31.1.2014. Raffinaattia johdettiin uraanilaitoksen altaisiin yhteensä noin 28 000 m³ ja avolouhokseen noin 138 700 m³.

Raffinaatin ja sekundäärialueen liuksen johtaminen avolouhokseen on 31.5.2013 lupapäätöksen nro 52/2013/1 lupamääräyksen 7 vastaista.

PÄÄVELVOITTEET

Kainuun ELY-keskus kieltää Talvivaara Sotkamo Oy:tä toistamasta

- 1) metallitehtaan paluuliuksen johtamista Kuusilammen avolouhokseen tämän päätöksen tiedoksisaannista alkaen
- 2) sekundäärialueen liuksen johtamista Kuusilammen avolouhokseen tämän päätöksen tiedoksisaannista alkaen

UHKASAKON ASETTAMINEN

Kainuun ELY-keskus asettaa kiinteän uhkasakon edellä mainittujen päävelvoitteiden tehosteeksi.

Päävelvoitetta 1) koskevan kiinteän uhkasakon suuruus on 150.000 euroa.

Päävelvoitetta 2) koskevan kiinteän uhkasakon suuruus on 150.000 euroa.

Jos päävelvoitteita ei noudateta, ELY-keskus voi uhkasakkolain 10 §:n nojalla tuomita uhkasakot maksettavaksi.

PERUSTELUT

Talvivaara on johtanut selvityksensä mukaan metallien talteenottolaitoksen paluuliuosta eli raffinaattia louhokseen yhteensä 141 400 m³ aikavälillä 19.12.2013 - 3.1.2014 sekä sekundäärialueen liuosta ja valumavesiä yhteensä 175 800 m³ aikavälillä 26.12.2013 - 2.1.2014. Yhtiö on aloittanut ilmoituksensa mukaan raffinaatin johtamisen louhokseen uudelleen 18.1.2014. Raffinaatin pumppaus on lopetettu 31.1.2014. Talvivaaran antaman selvityksen mukaan raffinaattia on johdettu avolouhokseen noin 138 700 m³.

Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettu huomioon uhkasakkolain 8 §:n mukaisesti päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

ILMOITUSVELVOLLISUUS

Jos edellä mainittu kiinteä omaisuus (kiinteistötunnukset 765-402-60-18, 205-405-15-9, 765-402-60-26 ja 765-402-60-25) tai sitä koskeva käyttöoikeus luovutetaan, on tässä päätöksessä mainitusta velvoitteesta ja uhasta ilmoitettava luovutuksensaajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai muutoin todisteellisesti. Lisäksi velvoitetun on ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Kainuun ELY-keskus ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain 19 §:n edellyttämällä tavalla maanmittaustoimistolle, jotta edellä mainittuja kiinteistöjä (kiinteistötunnukset 765-402-60-18, 205-405-15-9, 765-402-60-26 ja 765-402-60-25) koskevista päävelvoitteista ja niiden tehosteeksi asetuista uhista tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kainuun ELY-keskus määrää, että päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. YSL 101.3 §:n mukaan viranomainen voi viran puolesta määrätä, että 46, 64, 64 a, 78, 79, 82, 84, 84 a ja 85-87 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Kainuun ELY-keskus katsoo, että käsillä olevassa tapauksessa yleinen etu vaatii päätöksen noudattamista muutoksenhausta huolimatta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 84 §, 88 §, 91 §, 96 §, 101 § ja 105 §
 Uhkasakkolaki 1 §, 4 §, 6 §, 7 §, 8 §, 18 §, 19 §, 22 §, 23 § ja 24 §
 Hallintolaki 34 §, 36 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue

Ylijohtaja

Kari Pääkkönen

Ympäristölakimies

Heli Peuraniemi

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Päätös saantitodistuksella:

Jäljennös päätöksestä:

Talvivaara Sotkamo Oy

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimisto

MAKSU

Maksutta